

A jogállamiság a polgári demokráciában kapitalista diktatúra

Készült: SaLa közreműködésével a Mesterséges Intelligenciával

Bevezetés: A politikai-jogi felépítmény és a gazdasági alap dialektikája

Jelen tanulmány a polgári demokrácia kulcsfogalmainak – a jogállamiságnak, a hatalmi ágak szétválasztásának –, valamint ezek szocialista és kommunista társadalmi modellekben betöltött szerepének elméleti és kritikai vizsgálatára vállalkozik. A dolgozat nem törekszik kimerítő jogdogmatikai teljességre, hanem a társadalmi-gazdasági struktúra lényegi összefüggéseit és az osztályállam belső ellentmondásait kívánja tudományos alapossággal feltárni.

A polgári jogbölcselet a jogállamiságot és a hatalommegosztást gyakran mint egyetemes, osztályok feletti civilizációs vívmányokat tételezi fel. Ezzel szemben a történeti materializmus rávilágít arra, hogy a jogi felépítmény mindig az adott gazdasági alap és a fennálló termelési viszonyok kifejeződése. A tanulmány megmutatja, miként válik a jogállamiság formálisan demokratikus intézményrendszere a tőkés társadalomban a burzsoázia burkolt osztályuralmának – a kapitalista diktatúrának – az eszközévé, valamint felvázolja e kategóriák

átalakulását és meghaladását a szocialista átmenetben és a jövőbeli automatizált, osztály nélküli kommunizmusban.

Néhány gondolat előzetesen

A jogállamiság intézményrendszere és a hatalmi ágak szétválasztása kétségkívül nagy előrelépés volt a feudalizmus abszolutista, önkényes joggyakorlásához és rendi kiváltságaihoz képest a demokrácia fejlődésében. Azonban az osztálytársadalmak keretei között megvalósíthatatlan a valódi, a gazdasági-politikai-társadalmi egyenjogúságon alapuló demokrácia, és ez a döntő szempont e fogalmak objektív megítélésében is.

Az osztálytársadalmakban az osztályuralom a meghatározó, vagyis szükségszerűen létezik uralkodó és elnyomott társadalmi osztály. A polgári demokráciában működő kapitalizmusnak két alapvető társadalmi osztálya létezik: a totális gazdasági és politikai hatalommal rendelkező kizsákmányoló tőkések uralkodóosztálya, valamint az őket kiszolgáló, alárendelt proletár bérabszolgák osztálya.

A bérabszolgaság meghatározása az ókori rabszolgatartó társadalmak analógiáján alapul, amennyiben a kapitalizmusban a jogilag szabad bérmunkás gazdasági kényszerből adódóan ugyanúgy a tőkésosztálytól függ a pusztá létfenntartása érdekében, mint az ókori rabszolga a gazdájától.

Ezzel ellentétben a szocializmusban a hatalomban a dolgozók képviselői állnak: a dolgozók alkotják az uralkodó társadalmi osztályt, míg a kapitalista restaurációra törekvő elemek alárendelt helyzetbe kerülnek, bár az osztálykülönbségek a magántulajdon felszámolásával fokozatosan elenyésznek.

A kommunizmusban már értelmetlen a társadalmi osztályok szerint megítélni ezeket az értékeket, mert az már osztályok nélküli társadalmi forma, ahol a mesterséges intelligenciával és automatizált robotikával működő termelőerők végzik a javak előállítását, s ahol a tudományos világnézet és a demokratikus kollektívizmus a meghatározó.

A jogállamiság és a hatalmi ágak szétválasztásának értelmezése ennek a társadalmi-gazdasági alapnak van alárendelve. A kapitalizmusban alapvetően a tőkések, a szocializmusban a dolgozók érdekei szerint működnek. A kommunizmusban ebben a klasszikus formájában a jogállam már értelmetlen fogalom, mert a valódi, közvetlen demokrácia kollektív társadalmi öngazgatásként működik.

A jogállamiság és a hatalmi ágak szétválasztásának gondolata

A történelem folyamán a nagy polgári gondolkodók (mint Locke vagy Montesquieu) a feudális társadalom igazságtalanságainak és uralkodói önkényének vizsgálata alapján jutottak el a hatalmi ágak szétválasztása és a jogállami berendezkedés gondolatának megfogalmazásához. Ezt a kapitalista viszonyok között valószínűítették meg először, ami a gyakorlatban a mindenkori kapitalista uralkodó osztály érdekeinek felelt meg.

A szocialista átalakulás – a forradalom – során – bár elismerték a hatalom korlátozásának és a törvényességnek az elvi jelentőségét – a forradalmi helyzet és a társadalmi átalakítás kényszere a hatalom átmeneti koncentrációját (proletárdiktatúra) és a szocialista átalakulás törvényes kereteit követelte meg. A szocializmus konszolidálódása után a szocialista demokrácia keretei között átvették a jogállamiság és a hatalommegosztás garanciális formáit, ami nagy eredmény az emberiség számára.

A jogállamiság röviden, a teljesség igénye nélkül

A különböző társadalmi modellekben az uralkodó osztály érdekei a dominánsak, így a jogi forma és az államszervezet alapvetően az ő érdekeiket képviseli. A törvényhozók – akik akár erőszakkal, akár formálisan demokratikus úton szereztek hatalmi legitimitást – a meglévő rendszer kereteinek és saját érdekeiknek megfelelő jogszabályokat megvitatják és törvénybe foglalják. A törvényeket megfogalmazzák és hivatalosan kihadják, majd a hatalmi ágak segítségével végrehadják, ellenőrzik, és a normaszegőket szankcionálják. Az állam kényszerapparátusa ezt szükség esetén fizikai erővel is érvényesíti.

A hatalmi ágak szétválasztása a jogállamiság kereteinek betartását szolgálja: az önkényes érdekérvényesítést a független hatalmi ágak egymás közötti ellenőrzésével igyekszik megakadályozni. Ez a mechanizmus a politikai közösséghez tartozók és a demokratikus jogokkal élők számára hatékony érdekérvényesítési lehetőséget teremt. Ez elvben nagyszerű gondolat, a valóság azonban a kapitalizmusban másként alakul.

A kapitalista termelés működési modelljének lényege

Íme a teljesség igénye nélküli, egyszerűsített modell: A kapitalista árutermelő gazdaság felfogható úgy, mint egy termelő gépezet, egy „fekete doboz”. A termelés kimeneti eredménye a késztermék és a profit. A termelő gép bemenő oldalán állnak a szükséges nyersanyagok, félkész termékek és az infrastruktúra.

A termelő gépezet működéséhez biztosítani kell a termelési tényezőket, és ezek finanszírozásához szükséges a tőke (a vállalkozásba befektetett pénz). A termelési tényezők a tárgyi termelőeszközök (gépek, anyagok, épületek) és a dolgozó proletár munkaerő. A munkaerő a termeléshez bérért megvásárolt áru, amely a végterméket az értéktöbbslettel együtt hozza létre. A termelés minden része a tőkével megvásárolt termelési tényező, amelyet a kapitalizmusban a tőkés vagy a tőkés állam biztosít.

A termelés minden bemenő és működéshez szükséges tényezője pénzért megvásárolható: ez a tőke mint működésbe hozott érték szerepe. Az elkészült termék a piacon pénzért értékesíthető, majd pénzért ugyanitt a fogyasztók által megvásárolható. A proletárok által termelt értéktöbbsletből a piacon történő értékesítés révén származik a tőkés profitja, ami a kapitalista modell alapvető hajtóereje és értelme.

A tőkés szerepe a termelő gépezetben

A termelő gépezet technológiai folyamatában a tőkés közvetlen szerepe a tőke biztosítására korlátozódik; a tényleges munkafolyamatban a személyes részvétele nem szükséges, az működik a munkája (sőt, még a kizsákmányolás közvetlen szervezése) nélkül is. A kapitalista feladata a tőkéjének befektetése, a megtérülés vizsgálata, a profit ellenőrzése és a kizsákmányolás feltételeinek biztosítása. Ám ezen irányítási és szervezési funkciókat is elvégeztetheti a proletár dolgozókkal – fizetett szakemberekkel, menedzserekkel –, így számára marad a kisajátított pénz számolgatása, elköltése és az élősködés.

Azonban a tőkés befektető nem tekinthető tisztán csak élősködőnek: tőkéjének befektetése kockázattal jár, és csak a piacon derül ki, hogy keletkezik-e profitja, amellyel tovább működtetheti a termelő gépezetet, és ezzel együtt biztosíthatja a proletár dolgozók megélhetését is – mellőzve a tőkés spekuláció önző vagy a gazdasági-politikai kényszerek hatásait, s kizárólag a modell lényegére koncentrálva.

Mindazonáltal a tőkésnek az értéktöbbslet és a valódi érték megteremtésében nincs számottevő közvetlen szerepe, a termelő gépezeten általában kívülálló személy (alapvetően saját érdekében a kizsákmányolás szervezése a minél nagyobb profitért a feladata). Bár szórakozásból, időtöltésből vagy szakmaszeretetből akár dolgozhat is, s nem zárható ki a hozzáértése vagy hasznossága sem. Ez különösen érvényes volt a kapitalizmus hajnalára és fénykorára: a kezdő vállalkozások

általában nem indulnak be és nem üzemelnek hatékonyan a megfelelő vállalkozói képességek nélkül, bár egyéb kedvező körülmények is meghatározók a sikerhez.

Mi a kapitalista és a szocialista termelés célja?

A kapitalista termelés célja nem a társadalmi szükségletek közvetlen kielégítése, mint a szocializmusnak, hanem a tőkés minél nagyobb saját profitja, ami a tőkés magánhasznát képezi a befektetett tőke megtérülése és a bővített újratermelés után. Az elkészült termék a tőkés tulajdona. Ha az fogyasztási cikk, fő felhasználója az a dolgozó proletár osztály, amely megtermelte, a profit mégis a tőkésé marad, mert annak nagysága nem a tőkés munkájához, hanem a tőkéjének nagyságához igazodik. A polgári demokrácia a tőkéseknek ezt az előnyös helyzetet a jogállamiság keretében biztosítja, ami így a kizsákmányolás garantálása: azaz a kizsákmányolást segítő törvényes diktatúra.

A kapitalizmus történelmi jelentősége

A kapitalizmus gazdasági modellje történelmileg rendkívül hatékonyan fejlesztette a termelőerőket, és végül eljut a Mesterséges Intelligenciával rendelkező robotok megteremtéséhez. Ez a modell minden ellentmondása és hibája ellenére elkerülhetetlen lépcsőfok volt az emberiség – mint a természet önmagára eszmélő gondolkodó anyaga – gyors technológiai fejlődése érdekében.

Ezt a termelési modellt bizonyos strukturális módosításokkal a szocializmus is átveheti és felhasználhatja, mert lényegében az is árutermelő gazdaságként indul; e modell alkalmas a munka szerinti elosztás elvének megvalósítására, ahol a megtermelt profit az azt létrehozó dolgozó közösségeké lesz. Lényegében a népi demokrácia társadalmi formája is ezen a fejlődési úton halad.

A kisvállalkozási forma hasznossága

A kisvállalkozó, kiskapitalista helyzete eltér a nagyvállalkozókéétól. A kisvállalkozó a kezdeti feltételeket általában saját munkájával, szorgalmával, a lehetőségek megragadásával és vállalkozói rátermettségével teremti meg. Ezért közvetlen húzóerőt képvisel a dolgozói számára, és sok esetben közvetlen munkatársként dolgozik együtt velük.

Bár a kisvállalkozó vágyott célja – amit akár elrejthet még maga előtt is – a meggazdagodás és a munkanélküli élőködés lehetősége, ez a kezdetekben nem a meghatározó tényező. Ő is csak tisztességesen élni és jól élni szeretne, s ezért tesz is a munkájával, szorgalmával és képességeivel. A sikeresebbeknek ez beválik, s a gazdagodás mértéke akár a csillagos égig érhet: ekkor azonban megváltozik a

társadalmi szerepe. Nagyvállalkozóként már megteheti, és meg is teszi az élőködést. Ennek biztosítására a tőkésosztály magához ragadja a totális politikai hatalmat, amit azonban csak diktatúrával tarthat fenn.

A kisvállalkozók köre persze összetett és sokszínű: vannak köztük a társadalom számára kifejezetten értékes, okos és dolgos vállalkozók, de léteznek negatív erkölcsi hozzáállásúak is. Megítélésük a társadalomban uralkodó erkölcsi és gazdasági normák szerint változik.

A polgári demokrácia diktatórikus jellege

A polgári demokrácia törvényalkotási folyamatában a dolgozók reális osztályérdekeit alapvetően nem képviseli senki. A törvények a tőkésosztály érdekeit tükrözik, mert a dolgozó proletár a rendszerben alapvetően csupán munkaerő-árúként jelenik meg. A dolgozó osztályoknak e tőkés gazdák képviselői által hozott törvényeket be kell tartaniuk, amit a hatalmi ágak működése és a jogállami keret garantál a tőkésosztály számára.

A jogállami forma a jog uralmát jelenti, amely a hatalmi ágakban is érvényesül, ám ezt a mindenkori, a választásokon győztes politikai irányzat képviselői határozzák meg. Az alkotmányt és a törvényeket saját érdekeiknek megfelelően alakítják és módosítják, miközben a dolgozó proletariátusnak nincs érdemi beleszólása a gazdasági hatalomgyakorlásba. Ennyit ér a híres jogállamiság és a hatalmi ágak megosztásának polgári eszméje: a dolgozó nép az osztályérdekeinek védelmében nem vesz benne részt.

Ez bizony diktatúra a javából – még ha polgári demokráciának és jogállamiságnak is nevezik, s még ha a hatalmi ágak szét is vannak választva, s a tőkések ellenőrzik is egymást és a törvényességet az államhatalom útján. A társadalom túlnyomó többségét alkotó dolgozó osztályok ugyanis semelyik tényleges hatalmi ágba nem szerepelnek képviselve.

Tudományos és Alkotói Nyilatkozat

Nyilatkozat

1. Szerzői és Közreműködői Munkamegosztás:

*Jelen tanulmány teoretikus koncepcióját, alapvető megállapításait és gondolati ívét **SaLa** dolgozta ki. A Mesterséges Intelligencia mint tudományos-technológiai asszisztens a szöveg stilisztikai, nyelvtani, szerkezeti precizírozásában, a jog elméleti kategóriáinak szabatos megfogalmazásában és a dokumentum megszerkesztésében működött közre.*

2. Módszertani Alapvetés:

A szöveg átdolgozása a dialektikus és történeti materializmus, valamint a marxi politikai gazdaságtan módszertani alapjain nyert végső formát. A kiegészítések és pontosítások célja az volt, hogy az eredeti szöveg kritikai élet és politikai-filozófiai üzenetét megőrizve, tudományos-elméleti szempontból is teljesen szabatos és gördülékeny mű jöjjön létre.

3. Eredetiség és Hűség:

Az átdolgozott változat hűen tükrözi az eredeti forrásanyag szellemiségét, gondolatmenetét és koncepcionális következtetéseit.

Tudományos Értékelés

A tanulmány a kritikai állam- és jogelmélet, valamint a marxi politikai gazdaságtan hagyományába illeszkedve ad tömör, mégis mélyenszántó elemzést a polgári jogállamiság intézményrendszeréről. A munka legfőbb tudományos értékei a következőkben foglalhatók össze:

A jogi felépítmény és gazdasági alap összefüggése: A szerző helyesen mutat rá arra, hogy a jogállamiság és a hatalmi ágak szétválasztása nem függetleníthető a fennálló tőkés termelési viszonyoktól. A formális jogegyenlőség a gazdasági egyenlőtlenség és a kizsákmányolás elfedését szolgálja.

A termelési modell szemléletes leírása: A kapitalista gazdaság „fekete doboz” modellként történő ábrázolása szabatosan mutatja be a bemeneti tényezők (tőke, termelőeszközök, munkaerő-áru) és a kimeneti tényezők (értéktöbblet, profit) közötti viszonyt.

A kispolgári/kisvállalkozói réteg dialektikus megítélése: A tanulmány elkerüli a vulgáris dogmatizmust: elismeri a kisvállalkozó személyes munkájának és szervezőképességének társadalmi hasznosságát, miközben pontosan kijelöli azt a határt, ahol a tőkefelhalmozás átcsap élősködő nagykapitalista osztályuralomba.

A technológiai perspektíva és az automatizáció: A dolgozat előremutató gondolata a mesterséges intelligencia és a robotika szerepének felismerése a termelőerők fejlődésében, amely a szocialista és kommunista társadalmi formációkban a közvetlen kollektív demokrácia és a felszabadult emberi munka technológiai alapjává válik.

Melléklet: Az eredeti forrásszöveg

A jogállamiság a polgári demokráciában kapitalista diktatúra

SaLa bevezetője

Jelen tanulmány a polgári demokrácia értékeinek, a jogállamiság, a hatalmi ágak szétválasztása valamint a szocializmusban és a kommunizmusban betöltött szerepét tanulmányozza. Nem törekszik teljességre, a lényegét próbálja leírni.

Néhány gondolat előzetesen

A jogállamiság és a hatalmi ágak szétválasztása nagy előrelépés volt a feudalizmushoz képest a demokrácia fejlődésében, azonban az osztálytársadalmakban megvalósíthatatlan a valódi, a gazdasági-politikai-társadalmi egyenjogúságon alapuló demokrácia és ez a döntő a megítélésében is.

Az osztálytársadalmakban az osztályuralom a meghatározó, vagyis létezik uralkodó és elnyomott társadalmi osztály. A polgári demokráciában működő kapitalizmusnak két alapvető társadalmi osztálya létezik. A totális hatalommal rendelkező kizsákmányoló tőkések az uralkodóosztály és az őket kiszolgáló alárendelt proletár bérabszolgák társadalmi osztályai.

A bérabszolgaság meghatározása az ókori rabszolgatartó társadalomból átvett, a kapitalizmusban modern formában megvalósuló hasonlóság alapján történt.

Ezzel ellentétben a szocializmusban csak a dolgozók képviselői vannak a halomban, a dolgozók az uralkodó társadalmi osztály és a kapitalizmusra törekvők az elnyomottak, bár már nincs osztályjellegük sem.

A kommunizmusban már értelmetlen a társadalmi osztályok szerint megítélni ezeket az értékeket, mert társadalmi osztály nélküli forma és a mesterséges intelligenciával működő robotok végzik a termelést és a tudományos világnézet, a demokratikus kollektivizmus a meghatározó.

A jogállamiság és a hatalmi ágak szétválasztásának az értelmezése ennek van alárendelve. A kapitalizmusban alapvetően a tőkések a szocializmusban azonban a dolgozók érdekei szerint működnek, a kommunizmusban ebben a formában már értelmetlen fogalom, mert valódi demokráciában kollektív formában működik.

A jogállamiság és a hatalmi ágak szétválasztásának gondolata

A történelem folyamán a nagy polgári gondolkodók a feudális társadalom igazságtalanságainak vizsgálata alapján jutottak el a hatalmi ágak szétválasztása és a jogállami berendezkedés gondolatának megfogalmazásához. Ezt a kapitalista viszonyok között valószínűítették meg először, ami a gyakorlatban a mindenkori kapitalista uralkodó osztály érdekeinek felelt meg.

A szocialista átalakulás – a forradalom – során – bár elismerték a hatalom korlátozásának elvi jelentőségét – a forradalmi helyzet és a társadalmi átalakítás kényszere a hatalom átmeneti koncentrációját és a szocialista átalakulás törvényes kereteit követelte meg. A szocializmus konszolidálódása után a proletárdiktatúra mellett, a szocialista demokrácia keretei között átvették a jogállamiság és a hatalommegosztás formáját. Ez nagy eredmény az emberiség számára.

A jogállamiság röviden, a teljesség igénye nélkül

A különböző társadalmi modellekben az uralkodó osztály érdekei a dominánsak, így a jogi forma és az államszervezet alapvetően az ő érdekeiket képviseli. A törvényhozók – akik akár erőszakkal, akár formálisan demokratikus úton szereztek hatalmi legitimitást – a meglévő rendszer kereteinek és saját érdekeiknek megfelelő jogszabályokat megvitatják és törvénybe foglalják. A törvényeket megfogalmazzák és hivatalosan kihirdetik, majd a hatalmi ágak segítségével végrehajtják, ellenőrizik, és a normaszegőket szankcionálják. Az állam kényszerapparátusa ezt szükség esetén fizikai erővel is érvényesíti.

A hatalmi ágak szétválasztása a jogállamiság kereteinek betartását szolgálja: az önkényes érdekérvényesítést a független hatalmi ágak egymás közötti ellenőrzésével igyekezik megakadályozni. Ez a mechanizmus a politikai

közösséghez tartozók és a demokratikus jogokkal élők számára hatékony érdekérvényesítési lehetőséget teremt. - Ez a nagyszerű elv, a valóság azonban kicsit másként alakul.

A kapitalista termelés működési modell lényege röviden a következő

A teljesség igénye nélküli egyszerűsített modell. A kapitalista árutermelő gazdaság felfogható úgy, mint egy termelő gépezet, egy fekete doboz. A termelés eredménye a termék és a profit. A termelő gép bemenő oldalán vannak a szükséges félkész vagy nyersanyagok.

A termelő gépezet működéséhez biztosítani kell a termelési tényezőket, és ezek finanszírozásához szükséges a tőke (a vállalkozásba befektetett pénz). A termelési tényezők a termelőeszközök, az anyagok, az épületek, stb., és a dolgozó proletár munkaerő. A munkaerő a termeléshez bérért megvásárolt munkaerő áru, ami a végterméket - az értéktöbbslettel - hozza létre. A termelés minden része a tőkével megvásárolt termelési tényező, amit a kapitalizmusban a tőkés vagy a tőkés állam biztosít.

A termelés minden bemenő és a működéshez szükséges minden tényező pénzért megvásárolható, ez a tőke, a működésbe hozott pénz szerepe. Az elkészült termék a piacon pénzért értékesíthető, majd pénzért ugyanígy a fogyasztó által megvásárolható. A proletárok által termelt értéktöbbsletből a piacon értékesítve származik a tőkés profitja, ami a kapitalista modell értelme.

A tőkés szerepe a termelő gépezetben

A termelő gépezetben a tőkés szerepe a tőke biztosítása, de a munkafolyamatban nem szükséges a részvétele, működik a munkája (még a kizsákmányolás szervezése) nélkül is. A kapitalista dolga a tőkénének befektetése, a megtérülés vizsgálata, a profit ellenőrzése és a kizsákmányolás. De ezeket a funkciókat is a proletár dolgozókkal - szakemberekkel - elvégeztetheti és marad a kizsákmányolt pénz számolgatása, elköltése és az élőködés.

Azonban a tőkés befektető nem tisztán csak élőködő, a tőkénének a befektetése kockázattal jár és csak a piacon derül ki, hogy lesz-e profitja és tovább működtetheti a termelő gépezetét, és ezzel együtt a proletár dolgozók létét is tovább biztosíthatja - mellőzve a tőkés spekuláció önző vagy a gazdasági, politikai kényszer hatásait és csak a modell lényegére koncentrálva.

Azonban a tőkésnek az értéktöbblet, az érték létrehozásában nincs számottevő szerepe, a termelő gépezeten általában kívülálló (alapvetően saját érdekében a kizsákmányolás szervezése a minél nagyobb profitért a feladata). Bár szórakozásból, időtöltésből vagy szakmaszeretetből akár dolgozhat is és nem zárható ki a hozzáértése, hasznossága sem. Ez különösen érvényes a kapitalizmus hajnalára és még a fénykorára is. A kezdő vállalkozások általában nem indulnak be és nem üzemelnek hatékonyan a megfelelő vállalkozói képesség nélkül. Bár természetesen az egyéb kedvező körülmények szerepe is meghatározó lehet a sikerre.

Mi a kapitalista és a szocialista termelés célja?

A kapitalista termelés célja nem közvetlenül a szükségletek kielégítése, mint a szocializmusnak, hanem a tőkés minél nagyobb saját profitja, ami a tőkés haszna, a befektetett tőke (és főleg a bővített újratermelés) megtérülése után. Az elkészült termék a tőkésé, ami ha az fogyasztási termék a fő felhasználója az (a dolgozó proletárok társadalmi osztálya), aki megtermeli, de a profit mégis a tőkésé, mert a profit nagysága nem a tőkés munkájához, hanem (az átlagprofit ráta szerint) a tőkéjéhez mérhető. A polgári demokrácia a tőkéseknek ezt az előnyös helyzetet a jogállamiság keretében biztosítja, ami így a kizsákmányolás garantálása, azaz a kizsákmányolást segítő törvényes diktatúra.

A kapitalizmus történelmi jelentősége

A kapitalizmus gazdasági modell nagyon hatékonyan fejlesztette a termelőerőket és végül eljutott (vagy el fog jutni) a Mesterséges Intelligenciával rendelkező robotok megteremtéséhez. Ez a modell minden hibája ellenére elkerülhetetlen a gondolkodó állat korában létező gondolkodó anyag, az emberiség gyors fejlődése érdekében.

Ezt a modellt bizonyos módosításokkal a szocializmus is átveheti, mert lényegében az is árutermelő gazdaság; ez a modell a munka szerinti elosztásra is alkalmas; a profit is lehet az őt megtermelőké. Lényegében a népi demokrácia forma is ezen a fejlődési úton halad.

A kisvállalkozás forma hasznossága

A kisvállalkozó kiskapitalista helyzete azonban eltérő néhány jellemzőjében. A kisvállalkozó általában a kezdeti feltételeket a saját maga munkájával, szorgalmával, a lehetőségek kihasználásával, a vállalkozói rátermettségével teremti meg. Ezért nagy húzóerőt képvisel a dolgozói számára és sok esetben munkatársként dolgoznak együtt.

Bár a kisvállalkozó célja, amit akár elrejthet még maga előtt is, a meggazdagodás, akár végül is a munkanélküli élőködés lehetősége, de ez a kezdetekben nem a meghatározó. Ő is csak élni, jól élni szeretne és tud is ellene tenni a munkájával, a vállalkozó képességével, a szorgalmával. A sikeresebbeknek ez bejön és a gazdagodás mértéke a csillagos ég lehet, és ekkor már más lesz a szerepe, mint nagyvállalkozó már megteheti és meg is teszi az élőködést. Ennek biztosítására a tőkésosztály magához ragadja a totális hatalma, ezt azonban csak diktatúrával teheti meg. Bár a kisvállalkozók is nagyon különbözőek, vannak nagyon értékes és a társadalom számára is értékes okos, dolgozó vállalkozók, de vannak nagyon negatív erkölcsűek is. A megítélésük a társadalom uralkodó erkölce szerint változik.

A polgári demokrácia diktatórikus jellege

A polgári demokráciában a törvényalkotásban a dolgozók érdekeit nem képviseli senki. A törvények alapvetően a tőkésosztály érdekeit tükrözik, mert a dolgozó proletár alapvetően munkaerő áru. A dolgozó proletár osztályoknak ezeket a tőkés gazda képviselői által és érdekében hozott törvényeket be kell tartaniuk, amit a hatalmi ágak megfelelő működése és a jogállami keret is garantál a kapitalista osztály számára.

A jogállami forma az joguralom, ami a hatalmi ágakban is működik, de ezt a mindenkori, a választásokon győztes politikai irányzatot képviselők meghatározóan uralják. Az alkotmányt, a törvényeket igyekeznek az érdekeiknek megfelelően megalkotni, módosítani, de ebben a dolgozó proletároknak nincs beleszólásuk. Ennyit ér a híres jogállamiság és a hatalmi ágak szétválasztásának nagyszerű gondolata, azonban a dolgozó nép az osztályérdekében nem vesz részt benne.

Ez bizony diktatúra a javából, pedig polgári demokrácia és jogállamiság is van, a hatalmi ágak is szét vannak választva, valamint ellenőrzik a tőkések egymást és a

törvényességet is az államhatalommal, a joguralommal. De a dolgozó osztályok a túlnyomó többség érdekeinek a képviselői, nem szerepelnek semelyik hatalmi ágban.

Maglód, 2017.12.23

Salánki László

Módosítva: 2026.10.25

SaLa